

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

CORRUPTION: A REVIEW OF ISSUES

KORUPCIJA: PREGLED VPRAŠANJA

Sandra Damijan

Prispevek ponuja zgodovinski pregled pojma korupcije, obstoječih modelov za njeno preučevanje in posledice, ki jih korupcija povzroča gospodarstvu in družbi nasploh. Korupcijo so najprej razumeli kot motnjo ravnotežja državnih moči, kasneje pa kot nemoralnost političnega pokroviteljstva in favoriziranja določenih skupin. Iz javne sfere se je razvila v prepletanje javne in zasebne sfere, iz političnega vprašanja v prepletanje političnih in ekonomskih vprašanj. Boj proti korupciji se je razvil iz vzdrževanja potrebnih kontrol in ravnovesij, iz moralnih bojev proti sistemu privilegijev, v glavni motiv državne politike. Če pogledamo vse te vidike, lahko razumemo izvor in razvoj korupcije ter zakaj se boj proti korupciji vidi kot način za vodenje »propadlih držav«, politično zaostalih in nemoralnih družb, ter katera je pot pravih političnih vrednot. Z razumevanjem zgodovinskega razvoja korupcije in njenih različnih oblik lahko institucije in države na splošno razvijejo bolj ciljno usmerjene in učinkovite protikorupcijske politike za omejitev pojava korupcije.

Ključne besede: koncept korupcije, modeli korupcije, stroški korupcije, države v tranziciji

---

A LITERATURE REVIEW OF HRM SYSTEMS AND FIRM INNOVATION

PREGLED LITERATURE O HRM SISTEMIH IN INOVATIVNOSTI PODJETIJ

Yang Zhang

Ozadje in cilj: Prispevek združi različne teoretične poglede in razišče, kako, kdaj in zakaj HRM sistemi ali sistemi upravljanja s človeškimi viri vplivajo na različne vrste inovativnosti podjetij. Poleg tega prispevek predstavi trenutne dileme in poda usmeritve za prihodnje raziskovanje na področju HRM sistemov in inovativnosti podjetij.

Metode: Temeljiti pregled literature.

Rezultati: Z vidika HRM sistemov obstajajo tri glavne vrste inovacij v podjetjih: inovacije v izdelkih in storitvah, inovacije v procesih ter inovacije v ljudeh in organizaciji. Za obrazložitev odnosa med sistemi upravljanja s človeškimi viri in različnimi vrstami inovacij v podjetjih raziskovalci empirično obravnavajo organizacijsko zmogljivost, kapital in klimo kot moderatorje in posrednike.

Zaključki: Po temeljitem pregledu literature avtor poda vrsto pronicljivih usmeritev za prihodnje raziskovanje. Eden takšnih primerov je ugotovitev, da je na področju inovacij v procesih in inovacij v ljudeh in organizaciji potrebnih več raziskav na temo upravljanja s človeškimi viri.

Prispevek/vrednost: Članek zagotavlja urejen in organiziran pregled inovativnosti podjetij z vidika upravljanja s človeškimi viri ter razloži, kaj je na tem področju bilo narejenega in kaj je še potrebno narediti. Bodoči raziskovalci kadrovskega področja lahko na primer raziščejo, ali bi v odnosih med HRM sistemi in različnimi vrstami inovacij v podjetjih morale organizacijska zmogljivost, kapital in klima biti moderatorji ali posredniki, ali oboje.

Ključne besede: človeški viri, HRM sistemi, inovativnost podjetij, pregled literature

---

THE PROCESS OF THE INTERGENERATIONAL SUCCESSION OF LEADERSHIP IN A FAMILY BUSINESS

PROCES MEDGENERACIJSKEGA NASLEDSTVA VODENJA V DRUŽINSKEM PODJETJU

Bojan Dolar, Roberto Biloslavo

Ozadje in cilj: V tem prispevku raziskujemo proogeneracijsko nasledstvo vodenja v družinskih podjetjih, ki ga kljub obsežni literaturi na to temo preslabo poznamo in razumemo. Naš cilj je pridobiti novo znanje in razumevanje tega pojava z namenom povečanja njegove uspešnosti.

Metoda: Osnova za raziskavo je kvalitativna multipla študija primera, ki vključuje šest slovenskih srednje velikih proizvodnih družinskih podjetij. S prenosniki, prevzemniki in predstavniki družin smo izvedli polstrukturirane intervjue in pridobljene podatke analizirali z metodo analize vsebine.

Rezultati: Analiza podatkov in interpretacija pripeljeta do opredelitve kategorije »Pot naprej: proces nasledstva« in do opisa njenih devetih elementov, ki pomagajo odgovoriti na tri raziskovalna vprašanja.

Zaključki: Rezultati raziskave pokažejo pomembne razlike med obravnavanimi procesi in njihove edinstvene posebnosti. Medtem ko je potreba po načrtovanju nasledstva in pripravi načrta jasno izražena, se nadaljnjih korakov ne izvaja zaradi podcenjevanja njegovega pomena, pomanjkanja tako izkušenj kot ustreznega znanja, in pogostih čustvenih bremen, ki odvrčajo od načrtovanja.

Prispevek: Študija prispeva izvirne vpoglede in novo znanje o procesu nasledstva vodenja, načrtovanju nasledstva in njegovem udejanjanju.

Ključne besede: medgeneracijsko nasledstvo vodenja, družinsko podjetje, multipla študija primera, kvalitativna metodologija, metoda analize vsebine

---

GIVING SENSE TO CHANGE LEADERSHIP: TOWARDS A NARRATIVE-BASED PROCESS MODEL

OSMIŠLJANJE VODENJA SPREMEMB: V SMERI PROCESNEGA MODELA, KI TEMELJI NA PRIPOVEDI

Antonio Sadarić, Miha Škerlavaj

Uvod: Nedavne raziskave na temo delovanja spreminjanja in neuspešnih poskusov organizacijskih sprememb so sicer bistveno razširile perspektivo organizacijskega vedenja na posamezne izkušnje s spremembami, kljub temu pa mehanizem, ki je podlaga za vplivno vedenje vodij sprememb, ostaja razmeroma premalo opredeljeno področje.

Cilji: Naš osrednji teoretični prispevek, usmerjen v načine povezovanja ugotovitev z različnih raziskovalnih področij, ki se ukvarjajo s pripovedovanjem zgodb in prepričljivim komuniciranjem, lahko pripomore k razumevanju temeljev delovanja vplivnega vedenja vodij sprememb.

Metode: V prispevku preučimo različno raziskana področja na temo upravljanja, ki se ukvarja z vodenjem sprememb in prepričljivo komunikacijo, ter podamo multidisciplinarno perspektivo iz razvojne psihologije, jezikoslovja, političnih znanosti, potrošniške psihologije in religijskih študij.

Rezultati: Naš pristop, osnovan na ključnih teoretičnih vidikih s področja socialno kognitivne teorije in primerljivih interdisciplinarnih ugotovitvah, tvori izhodišče za procesni model vplivnega vedenja vodij sprememb, ki temelji na pripovedi. Naš model vključuje predpostavke, kako voditelji sprememb interpretirajo ideološke spremembe, kakor tudi njihov proces ustvarjanja smisla (osmišljanja) in dajanja smisla.

Zaključek: Trdimo, da uporaba prepričljive komunikacije s strani vodij sprememb temelji na njihovi pripovedni inteligenci in njihovem vplivu, kar spodbuja oblikovanje navezanosti prejemnika spremembe.

Ključne besede: vodenje sprememb, prepričevalna komunikacija, narativni model procesa, socialna kognitivna teorija

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

THE IMPACT OF WISDOM AND COURAGE ON PRESENCING AND ABSENCING AT WORK: THE MEDIATING ROLE OF MINDFULNESS

VPLIV MODROSTI IN POGUMA NA PRISOTENJE IN ODSOTENJE PRI DELU: POSREDNIŠKA VLOGA ČUJEČNOSTI

Melita Balas Rant

Ozadje in namen: Pozitiven psihološki kapital je pomemben za dobrobit zaposlenih in uspešnost organizacij. Modrost in pogum predstavljata pomembno obliko pozitivnega psihološkega kapitala zaposlenih. Prisotenje in odsotenje sta novi pojavi obliki odnosa zaposlenih do dela, ki določata možnost transformacije posameznika in organizacije. Namen tega prispevka je preučiti, kako modrost in pogum vplivata na prisotenje in odsotenje pri delu ter, ali čuječnost posreduje pri tem vplivu.

Metoda: Pričakovali smo, da modrost zaposlenega povečuje prisotenje in zmanjšuje odsotenje pri delu, medtem ko pogum zmanjšuje prisotenje in povečuje odsotenje. Pričakovali smo tudi, da čuječnost zaposlenega pomembno posreduje pri teh vplivih. Povezave med temi konstrukti smo preverili z modelom strukturnih enačb na vzorcu 274 zaposlenih iz Slovenije.

Izsledki: Empirična analiza je potrdila, da modrost zaposlenega statistično značilno negativno vpliva na odsotenje pri delu, medtem ko pogum pozitivno vpliva na odsotenje pri delu. Direktni vpliv modrosti in poguma na prisotenje pri delu ni bil statistično značilen. Čuječnost je pomemben posrednik, ki zmanjšuje pozitivni vpliv modrosti na prisotenje/odsotenje delu in zmanjšuje negativni vpliv poguma na prisotenje/odsotenje pri delu. Glavna slabost raziskave je majhnost vzorca in šibka zanesljivost merjenja modrosti in poguma.

Zaključek: Modrost in pogum zaposlenih imata nasprotujoča učinka na prisotenje in odsotenje pri delu. Čuječnost je pomemben posrednik.

Prispevek: Raziskava pomembno prispeva k razvoju pozitivnega organizacijskega vedenja, saj osvetljuje, da so pozitivne psihološke zmožnosti kot so modrost, pogum in čuječnost zaposlenih pomembni napovedovalci prisotenja in odsotenja pri delu.

Ključne besede: pozitivno organizacijsko vedenje, človeške vrline, prisotenje, odsotenje, čuječnost

---

KNOWLEDGE HIDING IN ORGANIZATIONS: META-ANALYSIS 10 YEARS LATER

SKRIVANJE ZNANJA V ORGANIZACIJAH: META ANALIZA PO DESETIH LETIH

Miha Škerlavaj, Matej Černe, Saša Batistič

V uvodnem desetletju od prve objave o skrivanju znanja v organizacijah (Connelly et al., 2012)* je bilo to raziskovalno področje priča hitremu razvoju, kar je povzročilo razdrobljenost področja in konceptualno širjenje. Glede na vse večje zanimanje za skrivanje znanja ta študija dopolnjuje nabor nedavno objavljenih (sistematičnih) pregledov literature in predlaga organizacijski okvir (nomološko omrežje) za dejavnikov vpliva in posledic skrivanja znanja ter ga testira z metaanalitičnimi postopki. Na podlagi analize učinkov, sestavljene iz 131 študij in 147 vzorcev, ki zajemajo 47.348 udeležencev, smo preučili odnose med skrivanjem znanja ter različnimi kategorijami dejavnikov vpliva in posledic. Rezultati na splošno podpirajo pričakovane odnose v veliki večini kategorij dejavnikov vpliva, vključno z značilnostmi delovnega mesta, vodenjem, odnosi in motivacijo, delovnim kontekstom, osebnostjo in individualnimi razlikami. Skrivanje znanja je povezano s posledicami, vključno z ustvarjalnostjo, uspešnostjo nalog, nevljudnostjo, deviantnostjo in poslabšanjem vedenja na delovnem mestu. Naša meta analiza ponuja tudi obsežne empirične dokaze, ki podpirajo konceptualno trditev, da je skrivanje znanja ortogonalno (torej ne korelira) z deljenjem znanja. Preizkusili smo tudi mediacije najvidnejših dejavnikov vpliva na skrivanje znanja. Z našim metaanalitičnim pregledom upamo, da bomo po prvem desetletju obstoja utrdili in preusmerili pot rastoče in zoreče domene o skrivanju znanja v organizacijah.

* Connelly, C. E., Zweig, D., Webster, J., & Trougakos, J. P. (2012). Knowledge hiding in organizations. *Journal of Organizational Behavior*, 33(1), 64–88. <https://doi.org/10.1002/job.737>

Ključne besede: skrivanje znanja, management znanja, meta analiza, nomološko omrežje, mediacija

---

RELATIONSHIP BETWEEN CUSTOMER EXPECTATIONS AND FINANCIAL PERFORMANCE OF FOOD INDUSTRY BUSINESSES IN A CUSTOMER SATISFACTION MODEL

RAZMERJE MED PRIČAKOVANJI KUPCEV IN FINANČNO USPEŠNOSTJO PODJETIJ V ŽIVILSKI INDUSTRIJI V MODELU ZADOVOLJSTVA KUPCEV

Petr Suchanek, Maria Kralova

Raziskave zadovoljstva kupcev pri ponovnih nakupih kažejo, da je razmerje med njihovimi pričakovanji in zadovoljstvom lahko obratno od tistega, o katerem se običajno poroča. To ima lahko tudi posledice za finančno uspešnost podjetja, saj nanjo torej neposredno vplivajo pričakovanja kupcev. Namen te razprave je določiti, ali zadovoljstvo kupcev vpliva na njihova pričakovanja ter ali ta pričakovanja neposredno vplivajo na finančno uspešnost podjetja. Spremenljivke, ki predstavljajo dejavnike zadovoljstva kupcev, so izmerjene z anketo med kupci. Finančna uspešnost podjetja je bila izmerjena s kazalniki donosa na sredstva (ROA), donosnosti lastniškega kapitala (ROE) in obračanja sredstev. Model je bil izdelan z modeliranjem strukturnih enačb. Raziskava je potrdila pozitiven neposredni učinek pričakovanj kupcev na finančno uspešnost podjetja (predvsem na ROA). Zadovoljstvo kupcev je na finančno uspešnost vplivalo posredno prek pričakovanj kupcev v dveh letih. To kaže, da je vpliv pričakovanj kupcev na finančno uspešnost podjetja dolgoročne narave, je pa ta učinek precej majhen. S ponovnimi nakupi se pričakovanja kupcev spreminjajo. Te spremembe odražajo predvsem razmerja z zadovoljstvom in zvestobo kupcev ter finančno uspešnostjo podjetja. Pokazalo se je, da zadovoljstvo kupcev vpliva na njihova pričakovanja, ta pa vplivajo na finančno uspešnost podjetja. Zato je za podjetja, ki želijo izboljšati svojo finančno uspešnost, priporočljivo osredotočanje na pričakovanja kupcev (njihovo povečanje) pri ponovnih nakupih.

Ključne besede: pričakovanja kupcev, zadovoljstvo kupcev, živilska industrija, finančna uspešnost, ROA

HOW DO BRAND COMMUNICATION AND BRAND PERSONALITY SHAPE CONSUMER LOYALTY?

KAKO KOMUNICIRANJE BLAGOVNE ZNAMKE IN OSEBNOST BLAGOVNE ZNAMKE VPLIVATA NA ZVESTOBO POTROŠNIKOV?

Emilija Heleta Švrakić, Maja Arslanagić-Kalajdžić

Pojem osebnosti blagovne znamke ima v literaturi o blagovnih znamkah ključno vlogo, saj potrošniki blagovne znamke s pripisovanjem človeških lastnosti pogosto antropomorfizirajo. Kadar se ustvari osebnost blagovne znamke, ki je potrošnikom všeč, so kupci dolgoročno zadovoljnejši in zvestejši. V tej študiji preučujemo posredovalni potencial, ki ga imata osebnostni razsežnosti blagovne znamke, in sicer usposobljenost in prefinjenost, v razmerju med komuniciranjem blagovne znamke (tako nadziranem kot nenadziranem) kot antecedensom in zvestobo blagovni znamki kot izidom. Na vzorcu 340 uporabnikov kozmetične blagovne znamke smo z modeliranjem strukturnih enačb analizirali podatke. Naši rezultati kažejo, da nadzirano komuniciranje bistveno vpliva na obe osebnostni razsežnosti blagovne znamke, tj. usposobljenost in prefinjenost, ter da tako nadzirano kot nenadzirano komuniciranje prek referenčnih skupin bistveno posredno vplivata na zvestobo skozi osebnostni razsežnosti. Ti ugotovitvi sta koristni za vodje blagovnih znamk in tržnike, ki bi radi povečali zvestobo blagovni znamki z razvojem učinkovitih strategij komuniciranja, usklajenih z želenimi osebnostnimi razsežnostmi blagovne znamke.

Ključne besede: osebnost blagovne znamke, komuniciranje blagovne znamke, zvestoba blagovni znamki, lepotna industrija

---

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

MACROECONOMIC DRIVERS, GOVERNANCE, AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES (CEECs)

MAKROEKONOMSKI DEJAVNIKI, UPRAVLJANJE IN NEPOSREDNE TUJE INVESTICIJE V SREDNJE- IN VZHODNOEVROPSKIH DRŽAVAH

Parfait Bihkongnyuy Beri, Gabriel Mhonyera

Ozadje in cilj: Tranzicija na tržno gospodarstvo v srednje- in vzhodnoevropskih državah je vključevala znatne strukturne gospodarske in institucionalne reforme. V zadnjih letih je več študij raziskovalo, kako so te reforme vplivale na pritok neposrednih tujih investicij (NTI). Vendar so dokazi o tem vprašljivi in se razlikujejo med državami. Ta študija prinaša nov vpogled, saj preučuje učinek makroekonomskih dejavnikov in upravljanja ter moderacijski vpliv upravljanja na nesus med makroekonomskimi dejavniki in NTI.

Metode: Analiziran je panel 12 držav med letoma 1991 in 2020, in sicer v okviru konvencionalnih metod in navidezno nepovezane regresije (SUR).

Rezultati: Rezultati zanesljivo kažejo, da so bruto investicije, makroekonomska stabilnost in trgovinska odprtost pomembne determinante NTI na ravneh 1 %–5 %. Pri uspešnosti v zvezi z NTI opazamo tudi razlike med državami. V vzorcu kot celoti upravljanje ne moderira razmerja, a dodatni rezultati razkrivajo heterogeno obnašanje NTI.

Zaključek: Da bi oblikovalci politik v srednje- in vzhodnoevropske države privabili več NTI, bi morali okrepiti domače makroekonomske politike in trgovinsko liberalizacijo.

Prispevek: Napredek v literaturi prinašamo z dokumentiranjem novih povezav med makroekonomskimi dejavniki, upravljanjem in NTI v različnih srednje- in vzhodnoevropskih državah skozi prizmo navidezno nepovezane regresije, kar zapolnjuje vrzel, ki je v obstoječih študijah večinoma spregledana.

Ključne besede: gospodarstva v tranziciji, NTI, upravljanje, navidezno nepovezana regresija

ECONOMIC MODEL OF UNIPOLAR WORLD ORDER: DIVESTMENT IN CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES

EKONOMSKI MODEL ENOPOLNEGA SVETOVNEGA REDA: DEZINVESTIRANJE V SREDNJE- IN VZHODNOEVROPSKIH DRŽAVAH

Mariia Lavrovna Gorbunova, Igor Dmitrievich Komarov, Tatiana Dmitrievna Komarova

Relevantnost raziskave: Investicijski procesi niso neodvisni od vpliva političnih razmer in odnosov med državami. Srednje- in vzhodnoevropske države nastopajo v liberalnem delu svetovnega finančnega sistema in so kot zamudnice pri pristopu k EU v primerjavi z drugimi članicami v sorazmerno perifernem položaju. Zato se njihov ekonomski model najbolj sklada z načeli liberalnega svetovnega reda.

Namen: Namen te razprave je oceniti in interpretirati investicijski/dezinvesticijski proces v srednje- in vzhodnoevropskih državah in primerljivih finančnih sistemih v okviru politične ekonomije in geopolitike, da se o dezinvesticijskem procesu razmisli kot o pojavu, povezanem z razvojem svetovnega reda ter industrijsko in finančno globalizacijo.

Struktura/metodologija/pristop: Predlagamo razmislek o razvoju tujih neposrednih in portfeljskih investicij skupaj z drugimi makroekonomskimi kazalniki, ki lahko osvetlijo proces okrevanja, saj so za pet srednje- in vzhodnoevropskih držav od leta 1990 do danes značilni odtoki kapitala. To obdobje zajema čas tako pred krizo leta 2008 kot po njej.

Preučevanje raziskovalne metodologije je tako kvalitativno kot kvantitativno. Uporabili smo obstoječe in ciljno usmerjene kazalnike, kot sta razlika med BND in BDP ter presežek/primanjkljaj akumulacije kapitala v primerjavi s prihranki, da bi z opisno metodologijo razumeli širši finančni kontekst in vpliv sektorja tujine na blaginjo. Z regresijsko analizo smo ugotovili, da neposredne tuje investicije bolj vplivajo na akumulacijo kapitala kot na akumulacijo prihrankov, če jih primerjamo s portfeljskimi investicijami, sta pa obe vrsti investicij pozitivno povezani s „presežno“ akumulacijo kapitala.

Ta pristop nam omogoča, da ocenimo izraz liberalnega modela v kontekstu preobrazbe svetovnega reda v državah, ki niso med tistimi, ki jim svetovni red najbolj koristi, kar vključuje srednje- in vzhodnoevropske.

Ugotovitve: Preizkusili smo teoretični razvoj, kar zadeva vpliv faz svetovnega reda na investicijske in dezinvesticijske tokove v perifernih gospodarstvih, katerih primer so nekdanje socialistične države srednje in vzhodne Evrope. V obdobju 1995–2021 je instrumentalno finančno vključevanje obravnavanih perifernih gospodarstev omejeno na tokove neposrednih tujih investicij. Tokovi portfeljskih investicij se gibajo proti dezinvestiranju že od leta 2008, ko se je začela destabilizacija sedanje strukture svetovnega reda, kar je tudi negativno vplivalo na

cikel „prihranki-investicije“, kar kaže na učinke podrejene finančne integracije, ki spodjeda vire rasti v perifernih gospodarstvih.

Izvirnost/vrednost: Razložimo bistvo ekonomskega modela enopolnega svetovnega reda. Na njegovem začetku so države z visokim dohodkom na prebivalca in znatnimi finančnimi sredstvi, ki jim je razplet hladne vojne koristil, nekdanje socialistične države na obrobju Evrope z neposrednimi tujimi investicijami popeljale v industrijsko globalizacijo. Podoben proces se je nato odvil pri portfeljskih investicijah, kar kaže na udeležbo srednje in vzhodne Evrope v finančni globalizaciji. To finančno integracijo je spremljala sistematična negativna vrednost bilance dohodka iz sektorja tujina, kar pomeni, da je v vseh obravnavanih skupinah držav dohodek odtekal. Po svetovni finančni krizi v letih 2008–2010, ki je bila najvišja točka enopolnega svetovnega reda, so v perifernih srednje- in vzhodnoevropskih gospodarstvih učinki finančne globalizacije vplivali na cikel „prihranki-investicije“. Kot je razkrila opisna analiza makroekonomskih podatkov, je dezinvestiranje proces, značilen za stopnjo slabitve stabilnega svetovnega reda, predvideti pa je mogoče odtok portfeljskih investicij poleg razmeroma šibkega prenosa domačih prihrankov v domače investicije.

Regresijska analiza je razkrila, da imajo pritoki neposrednih tujih investicij, tj. industrijska globalizacija, večji učinek na „presežek“ investicij v perifernih gospodarstvih kot tokovi portfeljskih investicij, ki so nadomestni kazalnik finančne globalizacije. To pomeni, da lahko dezinvestiranje z odtokom neposrednih tujih investicij, ki ga za zdaj sicer ni, morda pomembneje vpliva na preobrazbo domačih prihrankov v kapital. Zato ima menjavanje reda in nereda v mednarodnih odnosih razlago v finančnem in investicijskem procesu v perifernih ekonomskih sistemih.

Deglobalizacija je v finančnem smislu dokaj negativno vplivala na razliko med domačimi investicijami in prihranki v srednji in vzhodni Evropi, saj so te države podrejeno finančno integrirane.

Ključne besede: dezinvestiranje, enopolni svetovni red, svetovni nered, politična ekonomija neposrednih tujih investicij, politična ekonomija portfeljskih investicij, srednja in vzhodna Evropa

---

THE IMPACT OF FDI AND FINANCIAL DEPTH ON EU REGIONAL GROWTH: INCOME AND SPATIAL HETEROGENEITY

VPLIV NEPOSREDNIH TUJIH INVESTICIJ IN FINANČNE GLOBINE NA REGIONALNO RAST V EU: DOHODKOVNA IN PROSTORSKA HETEROGENOST

Marialena Petrakou, Randolph Luca Bruno, Nick Phelps

Ozadje in cilj: V razpravi raziskujemo vpliv neposrednih tujih investicij (NTI) in finančnega razvoja na rast na regionalni ravni v EU v obdobju 2005–2017. Tako NTI kot finančni razvoj sta pomembni determinanti rasti v regijah, vendar to ne velja homogeno v vseh regijah EU. Nekaterim regijam EU očitno koristita bolj kot drugim, odvisno od določenih značilnosti, to pa nakazuje, da je pri politikah za privabljanje NTI treba upoštevati ne le državne, temveč tudi regionalne posebnosti, kar torej potrjuje potrebo po oblikovanju politik za privabljanje NTI na podnacionalni ravni: ključni so na primer finančni razvoj, krepitev zmogljivosti in agencije za spodbujanje investicij.

Metode: Metodologija, uporabljena v tej razpravi, temelji na modelu beta-konvergence in na ocenjevanju fiksnih učinkov. Poleg tega se z modelom diferenčne posplošene metode momentov upošteva endogenost.

Rezultati: Naši empirični rezultati kažejo, da so v manj bogatih (in bolj perifernih) regijah v primerjavi z bogatimi prelivanja produktivnosti zaradi NTI izrazitejša. Povedano drugače, v manj bogatih regijah učinek posnemanja prevlada nad učinkom konkurence.

Zaključki: NTI in finančni razvoj sta pomembni determinanti regionalne rasti, zlasti v manj razvitih in perifernih regijah.

Prispevek/vrednost: Izkazalo se je, da je finančni razvoj ključna determinanta gospodarske rasti na regionalni ravni, zlasti v perifernih regijah, kar ima bistvene posledice za politiko, zlasti zaradi ekonomskih razlik med regijami NUTS 2 v EU. Povedano drugače, lokalni dostop do financiranja, zlasti bančnih kreditov, ima kljub nenehnemu povezovanju finančnih trgov ključno vlogo pri regionalni rasti. Poleg tega je za ocenjevanje prelivanj NTI značilna dohodkovna in geografska heterogenost, in sicer vpliv NTI na rast med različnimi ozemlji ni nujno homogen, kar postavlja misel o enostavnih „svetlih“ in „temnih“ plateh NTI pod vprašaj.

Ključne besede: prelivanja NTI, finančna globina, regionalna rast, prostorska heterogenost, EU

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

THE EFFECT OF PRIMARY SCHOOL ENTREPRENEURSHIP EDUCATION PROGRAMS ON THE EVOLUTION OF PUPILS' HUMAN CAPITAL ASSETS

UČINEK PROGRAMOV PODJETNOSTNEGA IZOBRAŽEVANJA V OSNOVNIH ŠOLAH NA RAZVOJ ČLOVEŠKEGA KAPITALA UČENCEV

Janez Gorenc, Alenka Slavec Gomezel, Željka Kitić, Blaž Zupan

---

Oblikovanje s podjetnostjo povezanega človeškega kapitala v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih je zelo zanimivo za evropske oblikovalce politik. Od sprejema Agende iz Osla za podjetnostno izobraževanje v Evropi leta 2006 se tovrstni programi pogosto izvajajo v evropskih izobraževalnih sistemih. Vendar pa so osnovnošolski podjetnostni izobraževalni programi še vedno premalo raziskano področje podjetnostnega izobraževanja. Pričujoči članek raziskuje razvoj s podjetnostjo povezanega človeškega kapitala v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih za 9-14-letnike v 22 osnovnih šolah. Uporablja koazi eksperimentalno zasnovano s ponavljajočimi se meritvami. Analiza na podlagi podatkov, pridobljenih na vzorcu 180 udeležencev, ugotavlja, da je celotna skupina delno izboljšala le eno od komponent človeškega kapitala. Vendar pa dani podjetnostni izobraževalni programi pozitivno vplivajo na razvoj nekaterih komponent človeškega kapitala, povezanega s podjetnostjo, če jih raziskujemo skozi prizmo podjetniškega družinskega ozadja ali spola. Pri podskupini glede na spol rezultati kažejo, da so dekleta izboljšala nekatere komponente, fantje pa druge. Prav tako so učenci iz podjetniških družin izboljšali več merjenih konstruktov kot učenci iz nepodjetniških družin. Študija prinaša dragocen vpogled v razvoj človeškega kapitala med zgodnjimi mladostniki v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih in za razlago le-tega uporablja teorijo človeškega kapitala. Prav tako prinaša dokaze o pozitivnem učinku tovrstnih programov na posameznike iz določenih družbenih skupin. Obravnavane so teoretične in praktične posledice, podane pa so tudi smernice za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: teorija človeškega kapitala, program podjetnostnega izobraževanja, osnovna šola, zgodnji mladostniki, sredstva človeškega kapitala

---

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEMS AND FIRM INNOVATION: A META-ANALYTIC STUDY

SISTEMI UPRAVLJANJA ČLOVEŠKIH VIROV IN INOVACIJE V PODJETJIH: METAANALITIČNA ŠTUDIJA

Yang Zhang, Matthew D. Griffith

Avtorja na podlagi teorije proizvodnih virov raziščeta metaanalitična razmerja med sistemom upravljanja človeških virov (HRM) in različnimi vrstami inovacij v podjetjih (inovacije v proizvodih ali storitvah, inovacije v procesih ter inovacije pri ljudeh in organizacijah) ter moderacijsko vlogo v vzorec zajetih panog in kulturnih skupin pri teh razmerjih. Avtorja sta s 119 zapisi iz 57 različnih razprav, objavljenih med letoma 2000 in 2020, ugotovila, da sistemi HRM pozitivno prispevajo k inovacijam v proizvodih in storitvah, inovacijam v procesih ter inovacijam pri ljudeh in organizacijah. Panoge in kulturne skupine, zajete v vzorec, znatno moderirajo razmerja med sistemi HRM in inovacijami v proizvodih ali storitvah. Ti rezultati so morda izkrioljeni, ker se je večina empiričnih raziskovalcev osredotočila na inovacije v proizvodih ali storitvah, ne pa na inovacije v procesih ali inovacije pri ljudeh in organizacijah. Raziskovalci kljub dinamičnosti sistemov HRM najpogosteje vključijo plačilo, usposabljanje in ocenjevanje uspešnosti, ko preučujejo te sisteme in inovacije v podjetjih.

Ključne besede: sistemi upravljanja človeških virov, inovacije v podjetjih, kulturne skupine držav, panoga, metaanaliza

---

SMEs “GROWING SMART”: THE COMPLEMENTARITY OF INTANGIBLE AND DIGITAL INVESTMENT IN SMALL FIRMS AND THEIR CONTRIBUTION TO FIRM PERFORMANCE

MSP “PAMETNA RAST”: KOMPLEMENTARNOST NALOŽB V NEOTIPLJIV KAPITAL IN DIGITALIZACIJO MAJHNIH PODJETIJ IN NJIHOV PRISPEVEK K USPEŠNOSTI PODJETIJ

Eva Erjavec, Tjaša Redek, Črt Kostevc

Tako kot velika podjetja se mala in srednje velika podjetja (MSP) obračajo k novim digitalnim tehnologijam in neotipljivemu kapitalu, ki temelji na znanju, da bi okrepila svojo produktivnost in rast. Podatki kažejo, da manjša podjetja močno zaostajajo pri uvajanju novih tehnologij industrije 4.0 in intenzivnosti njihove uporabe. Pomanjkanje veščin in človeškega kapitala se pogosto navaja kot ena največjih ovir. Ta članek preučuje prednosti digitalnih tehnologij, neotipljivega kapitala in zlasti vlogo naložb v nove tehnologije in neotipljiv kapital z namenom rasti produktivnosti podjetij. Analiza se opira na obsežne zbirke podatkov na ravni podjetij, ki združujejo podatke iz poslovnih registrov in registrov zaposlenih ter harmonizirano raziskavo EU o uporabi IKT za obdobje 2007–2020 v Sloveniji. Medtem ko MSP v povprečju zaostajajo za velikimi podjetji pri uporabi IKT, uporaba IKT in drugih novih tehnologij bistveno poveča produktivnost podjetij v sektorju MSP, zlasti v kombinaciji z naložbami v neotipljiv kapital, ki povečujejo učinkovitost novih tehnologij. Iz rezultatov izhaja, da hkratno vlaganje v neotipljiv kapital in nove tehnologije prinaša višjo rast produktivnosti MSP, v primerjavi z ločenimi investicijami v neotipljiv kapital ali nove tehnologije.

Ključne besede: digitalizacija, MSP, naložbe v neotipljiv kapital, produktivnost

---

DEVELOPMENT AND VALIDATION OF ETHICAL BLINDNESS SCALE

RAZVOJ IN VALIDACIJA MERSKE LESTVICE ZA ETIČNO SLEPOTO

Darija Aleksić, Guido Palazzo

Nedavni modeli etičnega odločanja so poudarili vpliv nezavednih procesov na neetično vedenje. Etična slepota pa je bila prepoznana kot konstrukt, ki nam lahko pomaga razumeti nenamerno neetično vedenje, vendar trenutno še nimamo razvite merske lestvice, s pomočjo katere bi lahko preučevali pojavnost etične slepote v organizacijah. V pričujočem članku smo posledično razvili orodje za merjenje etične slepote. Na podlagi kvalitativnih podatkov, ki smo jih pridobili z intervjuji zaposlenih iz različnih industrij ter pregleda literature, smo razvili večdimenzionalno skalo za merjenje etične slepote. Merska lestvica je bila testirana in validirana v več zaporednih korakih na treh kvantitativnih nizih podatkov. Raziskovalna factorska analiza in potrditvena factorska analiza sta pokazali, da je etična slepota tridimenzionalni konstrukt (racionalizacija, rutina, nevednost), ki ga lahko merimo z 12 trditvami. V pričujočem članku smo potrdili notranjo zanesljivost identificiranih dimenzij ter predložili preliminarne dokaze o konstruktivni in diskriminantni veljavnosti. Članek zaključimo z diskusijo o praktičnih implikacijah in možnostih za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: *etična slepota, razvoj merske lestvice, nenamerno neetično vedenje, delovno okolje*
